

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze diplomové práce

Dopravní přestupky v právní úpravě a praxi ČR

Bc. Lucie Kovářová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato diplomová práce poskytuje ucelený náhled na problematiku dopravních přestupků z hlediska platné právní úpravy v České republice. V práci je proveden teoretický rozbor dopravních přestupků účastníků silničního provozu a jiného správního deliktu provozovatele vozidla dle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů a následný proces správního řízení o dopravním přestupku. V části přestupkového řízení o dopravním přestupku přináší ucelený pohled na problematiku tohoto řízení, přičemž používá vztah zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. V závěru jsou představeny návrhy na případná opatření a doporučení.

Součástí práce je statistické zhodnocení vybraných ukazatelů řešených dopravních přestupků správním odborem Magistrátu města České Budějovice v letech 2011-2013.

Práce je založena na analýze a metodě deskriptivní, především při přibližování problematiky jednotlivých typů přestupků. Stěžejní částí je rozbor skutkových podstat jednotlivých typů přestupků a správního řízení.

Klíčová slova

- přestupek, dopravní přestupek, správní delikt, správní řízení, přestupkové řízení, silniční doprava, silniční provoz, pravidla silničního provozu, sankce za přestupek

Cíl práce

Cílem předkládané diplomové práce je vytvoření pohledu na oblast dopravních přestupků, který bude komplexní, přehledný, celistvý a srozumitelný pro širokou veřejnost. Tento cíl je stanoven vzhledem k faktu, že víceméně každý se denně stává účastníkem silničního provozu, přičemž většina lidí se s touto problematikou seznámí v mladém věku při získávání řidičského oprávnění, a to pouze v nezbytném rozsahu, potřebném k úspěšnému absolvování zkoušky. S problematikou dopravních přestupků se poté veřejnost seznamuje až při spáchání přestupku, což bývá zbytečně pozdě.

V práci je shrnuta současná a předešlá právní úprava, její vývoj, klasifikace jednotlivých dopravních přestupků a informace k jejich problematice. Co se týče jednotlivých dopravních přestupků, je cílem práce shrnout a uvést jejich jednotlivé skutkové podstaty jak je rozlišuje zákon o silničním provozu společně s vymezením sankcí, které se ukládají za tyto přestupky

včetně bodového hodnocení. Následná část je zaměřena na obecné a poté bližší seznámení s problematikou správního řízení.

Dále je cílem statistické zhodnocení vybraných ukazatelů řešených dopravních přestupků správním odborem Magistrátu města České Budějovice v letech 2011-2013.

Vlastním cílem této práce je tedy vymezit jednotlivé skutkové podstaty dopravních přestupků a poukázat na jejich sankční a administrativní následky, včetně možností a průběhu jejich následného projednávání.

V závěru autorka poukáže na zjištěné nedostatky některých zákonných ustanovení, jejich zhodnocení a návrhů jejich možného řešení.

Metodika práce

Teoretická část práce se opírá především o studium zákonů a právních předpisů, dále bylo čerpáno z odborné literatury, odborných článků, vlastních profesních zkušeností autorky diplomové práce jako referentky oddělení dopravních přestupků správního odboru Magistrátu města České Budějovice a v neposlední řadě ze zkušeností autorky jako aktivní řidičky. Pro lepší pochopení zákonodárců a získání několika možných pohledů bylo využito komentářů k jednotlivým právním předpisům.

Shromáždění podkladů pro zpracování teoretické části bylo prvním úkonem, kdy byla následně provedena jejich analýza. Teoretická část postupuje od obecného ke konkrétnímu.

Následně byly shromážděny podklady pro praktickou část práce, která se opírá o studium, sběr, zpracování a zhodnocení statistických dat, které byly získány na základě žádosti z Magistrátu města České Budějovice v letech 2011-2013. Tato data byla následně komparativně zpracována do přehledných tabulek a grafů.

Metodika práce tedy spočívá v deskripci a analýze. Pro práci bylo použito zejména pozorování, studium dokumentů, rozbor právních předpisů, vyhodnocení a konzultace s odborníky z daného oboru. Získané informace byly doplněny vlastními znalostmi a zkušenostmi autorky z praxe v oboru dopravních přestupků.

Závěry

Diplomová práce se pokouší srozumitelnou formou přiblížit v ucelené podobě problematiku dopravních přestupků v právní úpravě a praxi v České republice. Jedná se o téma, které je neustále aktuální a zároveň se jedná o téma, které je zpracováno v řadě odborných publikací, člancích i jiných studentských pracích.

Diplomová práce nepředstavuje převratné či odlišné výklady, nýbrž čtenářům představuje ucelený pohled do dané problematiky. Tento pohled spočívá v detailnějším popisu jednotlivých pojmů a procesu správního řízení. Jedná se o vymezení hmotněprávní i procesně právní úpravy dopravních přestupků. Přestože tato oblast je velmi široká, doufám, že diplomová práce je zpracována jasně, přehledně a zřetelně i pro laickou veřejnost. Tento cíl byl na počátku psaní práce stanoven vzhledem k tomu, že každý se stává účastníkem silničního provozu, přičemž takovéto srozumitelné shrnutí se laik ze zákona nedočte, vzhledem k roztržitosti právních předpisů.

Diplomová práce se zabývá rozбором skutkových podstat jednotlivých přestupků definovaných v zákoně o silničním provozu včetně uvedení hrozících sankcí a bodového hodnocení, následným správním procesem řízení o přestupku, včetně uvedení nejpoužívanějších zvláštních druhů řízení.

Druhá část práce je praktická a představuje statistické zhodnocení vybraných ukazatelů řešených dopravních přestupků, kterou se zabýval Magistrát města České Budějovice v letech 2011-2013.

V závěru je vhodné poukázat na zjištěné nedostatky probírané problematiky, jejího zhodnocení a případných návrhů možného řešení. Jako dobrý krok autorka považuje zavedení institutu objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla, který s účinností novely zákona o silničním provozu od 19. 1. 2013 zavedl správní delikt provozovatele vozidla. Tím v podstatě odpadly výmluvy na osoby blízké, které byly nejčastějším prostředkem výmluv přestupců a provozovatelů.

V souvislosti s řešením dopravních přestupků se správní orgány potýkají s celou řadou praktických problémů. Prvním z nich je roční prekluzivní lhůta. Je stanovena roční objektivní lhůta, po jejímž uplynutí musí správní orgán přestupek buď odložit, nebo zahájené řízení zastavit. Tato lhůta je zcela nedostatečná, neboť počet přestupků se každoročně zvyšuje, jak je patrné s praktické části této práce. V praxi se lze často také setkat s tím, že pachatelé se snaží odpovědnosti za spáchaný přestupek vyhnout účelovým mařením přestupkového řízení s cílem zániku odpovědnosti za spáchaný přestupek. V jednorroční lhůtě musí správní orgán projednat a rozhodnout o přestupku a věc musí být pravomocně ukončena, případně musí být pravomocně ukončeno odvolací řízení. Jako velice vhodné se jeví prodloužení této lhůty na dva až tři roky. U správních deliktů je dle § 125e zákona o silničním provozu stanovena subjektivní prekluzivní lhůta dva roky a objektivní lhůta na dobu čtyř let. To znamená, že odpovědnost za správní delikt zaniká, pokud správní orgán nezahájil řízení do dvou let ode dne, kdy se o deliktu dozvěděl

a nejpozději do čtyř let, od doby, kdy byl spáchán. V souvislosti s touto problematikou se jeví jako rozumný tah sjednocení prekluzivních lhůt.

V souvislosti se správním trestáním je jako velký nedostatek spatřována absence jednotlivé úpravy obsahující hmotněprávní i procesněprávní pravidla pro přestupky i jiné správní delikty. Takové sjednocení by bylo jednoznačným přínosem, především kvůli momentální absenci úpravy jiných správních deliktů.

Další opatření, které by dle autorčina názoru odlehčilo správním orgánům, především v množství projednávaných věcí, je větší množství projednání přestupků na místě v blokovém řízení strážníky obecní policie či policisty, jak je uvedeno v praktické části této práce. Okamžitý postih za spáchaný přestupek je účinnější než následné řešení a plní tak i preventivní a výchovný účinek. V souvislosti s orgány obecní policie by bylo vhodné, aby v případech, kdy se jim nepodaří zjistit osobu pachatele, tedy skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, odkládali věci sami. Častým nedostatkem bývá také zadokumentování přestupkového jednání, které je pro správní orgán nedostatečné a v praxi dochází často k tomu, že správní orgán věc následně odloží.

Dalším možným opatření, které by mohlo vést ke snížení množství dopravních přestupků je vydávání řidičského oprávnění na dobu určitou v počátečních letech, tzv. „Řidičské oprávnění na zkoušku“, po vzoru mnoha zemí Evropské unie. Právě nezkušení řidiči se dopouštějí častějšího porušování pravidel silničního provozu. Důvodem tohoto institutu by byla především motivace k bezpečné jízdě a dodržování příslušných předpisů. Jedním z řešení by mohla být také rozdílná hranice bodů takovýmito řidičům v bodovém systému.

Poslední problém, dle autorčina názoru spočívá v neexistenci centrálního registru dopravních přestupků, či přestupků jako takových, do kterého by se zaznamenávaly tyto přestupky. Některé přestupky se sice zaznamenávají do karty řidiče, ovšem ne všechny. Bylo by vhodné vytvořit jednotný systém, po vzoru rejstříku trestů, ze kterého by bylo možné získat potřebné podklady k rozhodovací činnosti správních orgánů. V současné době správní orgány získávají tyto informace formou dožádání, což zatěžuje obě strany, tedy jak dožádané tak dožadující orgány.

Na závěr nezbyvá než konstatovat, že množství dopravních přestupků záleží na chování samotných osob, které přestupky páchají. Dále je nutné se touto problematikou nadále zabývat, aby došlo k odstranění nežádoucího stavu, který byl v diplomové práci popsán. Do současnosti se nepodařilo nalézt fungující řešení. Navrhovaná řešení jsou stále jen v teoretické rovině, ovšem bez systému prevence nelze dosáhnout zlepšení současného stavu.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

- ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. 12. vyd. Praha: Linde, 2011. 758 str. ISBN 978-80-7201-859-8.
- ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V., TAUBER, M., *Přestupkové právo*. 17. vyd. Praha Linde, 2011, 457 str., ISBN 978-80-7201-830-7.
- FASTR, P. – ČECH, J. *Zákon o pozemních komunikacích s komentářem a prováděcími předpisy*. 9. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, a. s., 2008. 240 str. ISBN 978-80-7201-719-5.
- HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.
- HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H., *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vydání. Praha: Leges, 2011. 480 str. ISBN 80-720-1567-2.
- HORZINKOVÁ, H. – ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a správní trestání*. 4. doplněné vydání. Praha: Eurounion, s.r.o., 2008. 311 str. ISBN 978-80-7317-069-1.
- HRDLIČKA, P., KNĚŽÍNEK, J., MLSNA, P. *Přehled judikatury ve věcech silničního provozu, silniční dopravy a pozemních komunikací*. Praha: Nakladatelství WolterKluwer ČR, a.s., 2009, 648 str. ISBN 978-80-7357-477-2.
- KUČEROVA, H. *Dopravní přestupky v praxi*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: Linde, a. s., 2006. 432 str. ISBN 80-7201-613-X.
- KUČEROVÁ, H. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou a předpisy související*. 2. vydání. Praha: Leges, 2011. 720 str. ISBN 987-80-87576-01-4.
- LEITNER, M., VRANÁ, J., *Zákon o provozu na pozemních komunikacích a předpisy prováděcí a související, s komentářem*. 4. přepracované vydání, Praha: Linde. 2012, 608 str. ISBN 80-7201-687-3.
- MATES, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 202 str. ISBN 80-7179-806-4.
- MATES, P., MAZANEC, M. *Právní úprava smíšených správních deliktů*. Právní rozhledy. 1999. č. 7.
- *Nová pravidla silničního provozu*. Praha: Publikační ústav ministerstva vnitra, 1952.
- PRŮCHA, P. *Právní úprava přestupků*. Vydala Masarykova univerzita Brno – právnická fakulta. Právnícké sešity č. 59. ISBN 80-210-0739-7.

- PRŮCHA, P. *Správní právo*, obecná část. 7., doplněné a aktualizované vydání. Brno: Masarykova univerzita a nakladatelství DOPLNĚK, 2007. 418 str. ISBN 978-80-7239-207-0.
- PRŮCHA, P. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2012. 464 str. ISBN 978-80-87576-35-9.
- ROSENBAACH, F. *Automobilista před zákonem*. Praha: Státní nakladatelství, 1930. 208 str.
- SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. 428 str. ISBN 978-80-7380-110-6.
- SVÁTEK, Z. *Z historie pravidel silničního provozu*. Příloha metodického zpravodaje autoškol. BESIP. Duben 2003.

Právní předpisy

- Nařízení min. vnitra č. 57.000/1910 B. M., o dopravě motorovými vozidly na veřejných cestách
- Vyhláška č. 243/2001 Sb., o registraci vozidel, ve znění pozdějších právních předpisů
- Vyhláška č. 277/2004 Sb. o stanovení zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 328/1951 U. I. I, o způsobilosti vozidel k provozu na veřejných silnicích, o způsobilosti k jejich řízení a o péči o rozvoj motorismu.
- Vyhláška ministerstva dopravy a spojů č. 243/2001 Sb., o registraci vozidel, ve znění pozdějších předpisů, která provádí zákon 56/2001 Sb., o podmínkách provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška ministerstva dopravy a spojů č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška ministerstva národní bezpečnosti č. 327/1951 U. I. I, kterou se stanoví pravidla silničního provozu
- Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 12/1997 Sb., o bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 133/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 247/2000 Sb. o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších právních předpisů
- Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 297/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 38/1995 Sb., o technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 47/1866 čes. z. z., jímž se vydává řád policie silniční, platný pro království České kromě hlavního města Prahy
- Zákon č. 5/1875 mor. z. z., kterýmž vydává se řád policie silniční pro veřejné neerární silnice markrabství Moravského s vyloučením obou hlavních měst Brna a Olomouce
- Zákon č. 5/1878 slez. z. z., jímžto se vydává řád policie silniční pro veřejné silnice neerární vojvodství Slezského.
- Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

Elektronické prameny

- Český statistický úřad, [on-line]. [vid. 28. 2. 2015]. Dostupné na: <http://www.czso.cz/>
- *Doporučení Ministerstva dopravy* k jednotlivému postupu při řešení přestupků souvisejících s rychlostí jízdy ze dne 4. srpna 2006, zn. 89/2006-160-LEG/1, [on-line]. [vid. 18.2.2015]. Dostupné na: <http://www.mdcr.cz/NR/rdonlyres/0BBBCBC0-80A2-47A3-BBD1-7742A5C5419E/0/Doporu%C4%8Den%C3%ADkjednotn%C3%A9mupostup%C5%99i%C5%99e%C5%A1en%C3%ADp%C5%99estupk%C5%AFrychlostn%C3%ADj%C3%ADzda.doc>
- *Metodika Ministerstva dopravy* č.j. 8/2013-160-OST/5 k usměrnění některých správních činností obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy v souvislosti se změnou zákona č. 361/2000 Sb. zákonem č. 297/2011 Sb., [on-line]. [vid. 24.2.2015]. Dostupné na: http://www.mdcr.cz/NR/rdonlyres/0AB601EF-B0F5-4880-A3AA-B759E5B22DDC/0/8_2013160OST_5_Priloha_3_8_2013160OST_5_1_Metodika_1238485.pdf
- Ministerstvo financí, [on-line]. [vid 2. 3. 2015]. Dostupné na: <http://www.mfcr.cz/>
- Oficiální stránky statutárního města České Budějovice, [on-line]. [vid. 28.2.2015]. Dostupné na: <http://www.c-budejovice.cz/cz/stranky/uvod.aspx>

Judikatura

- Nález Ústavního soudu sp. Zn. Pl. ÚS 14/99 ze dne 19. 10. 1999
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 38/2005-43 ze dne 10. 5. 2006
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 As 7/2009 ze dne 2. 4. 2009
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 64/2008-42 ze dne 24.10.2008
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 64/2008-42, ze dne 24.10.2008
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 5 As 72/2009-50 ze dne 25.3.2010
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 35/2008-51 ze dne 7. 5. 2008
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 19/2009 ze dne 10. 12. 2009
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 As 22/2007 ze dne 20. 9. 2007

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 As 5/2005-63 ze dne 28. 2. 2006
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 A 73/2002 ze dne 20. 11. 2003
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 104/2008 ze dne 14. 12. 2009
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 106/2011 ze dne 6. 1. 2012
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 29/2009 ze dne 13. 11. 2009
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 102/2010-86 ze dne 22.7.2011
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 66/2007 ze dne 28.3.2007